

DEZVOLTARE ȘI ACCES: DIVERSIFICAREA SERVICIILOR AXATE PE REALIZAREA AGENDEI ONU 2030

**Ecaterina DMITRIC,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul reflectă activitatea bibliotecilor publice din Republica Moldova privind realizarea Agendei ONU 2030, care cuprinde 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD). Implementarea ODD 2030 în Republica Moldova este o prioritate națională care are la bază Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”, prin care Agenda 2030 este adaptată la contextul național al Republicii Moldova. Bibliotecile din SNB promovează Agenda ONU, începând cu anul 2017, ca fiind o prioritate națională pentru biblioteci până în anul 2030. Astfel se aliniază recomandărilor IFLA, care susține această cauză, oferind bibliotecilor diverse instrumente profesionale privind implementarea ODD 2030.

Cuvinte-cheie: SNB, ODD 2030, servicii de bibliotecă, priorități naționale 2020.

Abstract: The article reflects the activity of the public libraries of the Republic of Moldova in realization of the UN Agenda that includes 17 Sustainable Development Goals 2030. The implementation of the SDG 2030 is a national priority in the Republic of Moldova based on the National Development Strategy "Moldova 2030", by which the 2030 Agenda is adapted to the national context of the Republic of Moldova. The National Librarianship System libraries promote the UN Schedule, starting with the year 2017 as a national priority for libraries until 2030, thus being aligned to the IFLA recommendations supporting this cause, that offer the libraries various professional tools for the implementation of the SDG 2030.

Keywords: National Librarianship System, Sustainable Development Goals (SDG) 2030, library services, national priorities 2020.

La 25 septembrie 2015, liderii mondiali, adunați la sediul ONU din New York, au aprobat Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Agenda cuprinde 17 Obiective Globale, care prevăd lupta cu sărăcia, lupta cu inegalitatea și injustiția, soluționarea problemelor ce țin de schimbările climatice până în anul 2030.

Republica Moldova și-a asumat să atingă 106 ținte pentru o viață mai bună până în anul 2030. Respectivele ținte reprezintă rezultatul adaptării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, pe care Moldova s-a angajat să o pună în aplicare, împreună cu alte 192

de state membre ale ONU, prin adoptarea Declarației Summitului privind Dezvoltarea Durabilă, care a avut loc la New York în septembrie 2015. În acest context, la 14 decembrie 2018, a fost aprobată Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”, prin care Agenda 2030 este adaptată la contextul național al Republicii Moldova. Scopul strategiei este centrat pe oameni și pe sporirea calității vieții acestora, fortificarea capacităților la nivelul fiecărui om, al comunității și al societății în ansamblu de a se adapta la schimbările cu caracter disruptiv și de a valorifica oportunitățile pe care le

oferă viitorul pentru a atinge o calitate mai înaltă a vieții.

Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” este un document de viziune strategică, care indică direcția de dezvoltare a țării și a societății ce trebuie urmată în următorul deceniu, având la bază principiul ciclului de viață al omului, drepturile și calitatea vieții acestuia și include patru piloni ai dezvoltării durabile, cu 10 obiective corespunzătoare pe termen lung, după cum urmează:

- economia durabilă și incluzivă:
 - 1) creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților economice;
 - 2) creșterea accesului oamenilor la infrastructura fizică, utilitățile publice și condițiile de locuit;
 - 3) ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale;
- capital uman și social robust:
 - 4) garantarea educației de calitate pentru toți și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții;
 - 5) asigurarea dreptului fundamental la cea mai bună sănătate fizică și mintală;
 - 6) sistem de protecție socială solid și incluziv;
 - 7) asigurarea unui echilibru între muncă și familie;
- instituții oneste și eficiente:
 - 8) asigurarea unei guvernări eficiente și incluzive și a supremației legii;
 - 9) promovarea unei societăți pașnice, sigure și incluzive;
- mediul ambiant sănătos:
 - 10) asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur.

Realizarea acestor obiective va direcționa Republica Moldova spre dezvoltarea durabilă, fără a lăsa pe nimeni în urmă (6).

Pentru a facilita activitatea bibliotecilor de implicare în promovarea și realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, IFLA, în calitate de portavoce a lumii bibliotecare, a publicat un șir de instrumente utile bibliotecarilor:

- Declarația IFLA privind accesul la informare și dezvoltare, Lyon, 2014;
- Ghidul de advocacy IFLA „Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a ONU”, 9 noiembrie 2015;
- Programul Internațional de Advocacy;

- Chestionarul IFLA: Exemple privind contribuția bibliotecilor la Agenda ONU 2030;

- Sinteza IFLA în baza chestionarului;
- Ghidul IFLA „Bibliotecile și implementarea Agendei ONU 2030” (4)
- Development and Access to Information 2019
- IFLA Strategy 2019-2024
- IFLA Global Vision Ideas Store.

Una din inițiativele de bază ale Strategiei IFLA 2019-2024 reflectă puterea bibliotecilor în realizarea dezvoltării durabile prin contribuția bibliotecilor care oferă publicului larg servicii de înaltă calitate cu impact asupra persoanelor, comunității (2).

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, cu statut de centru biblioteconomic național, susține și promovează la nivel național toate recomandările IFLA. Astfel, Forumul Managerilor din SNB din anul 2016, cu genericul „Implicarea bibliotecilor în promovarea și realizarea ODD 2030”, a avut scopul implicării bibliotecilor din Republica Moldova la implementarea Agendei ONU. În anul 2017 (27-28 aprilie), a fost organizat cursul multidisciplinar „Biblioteca. Comunitate. Solidaritate: realizarea Obiectivelor Dezvoltării Globale 2030”, în cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, BNRM. Din punct de vedere practic, în cadrul conferințelor zonale din anul 2017, a fost organizată sesiunea de prezentare a serviciilor care contribuie la implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030. Astfel, bibliotecarii au avut posibilitatea să realizeze schimb de experiență și să se familiarizeze cu cele mai diverse experiențe și bune practici adaptate în Republica Moldova. Deja au devenit tradiție astfel de experiențe deoarece în cadrul conferințelor zonale din 2019 au fost prezentate cele mai bune servicii axate pe ODD 2030.

Bibliotecile contribuie la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă prin:

- promovarea culturii universale, inclusiv cultura media și cultura informației, dezvoltarea abilităților de cultură digitală
- lichidarea (diminuarea) golurilor în accesul la informație și ajutor organelor de decizie, societății civile, businessului pen-

tru a înțelege mai bine necesitățile locale de informare

- promovarea prin rețea a programelor și serviciilor oferite de guvernarea centrală și locală
- incluziunea digitală avansată prin accesul la TIC și personal dedicat, care să ajute oamenii să-și dezvolte abilități digitale noi
- oferirea serviciilor în calitate de centre pentru comunitățile academice și de cercetare
- promovarea accesului la moștenirea și cultura lumii.

Există numeroase provocări în dezvoltare și numeroase oportunități care pot fi și trebuie valorificate. Prin urmare, bibliotecile, prin serviciile oferite, abordează probleme din comunitate privind educația, angajarea în câmpul muncii, incluziunea digitală, probleme de ordin social, relațiile dintre cetățeni și stat, schimbările demografice și schimbările climei, asigurarea egalității și

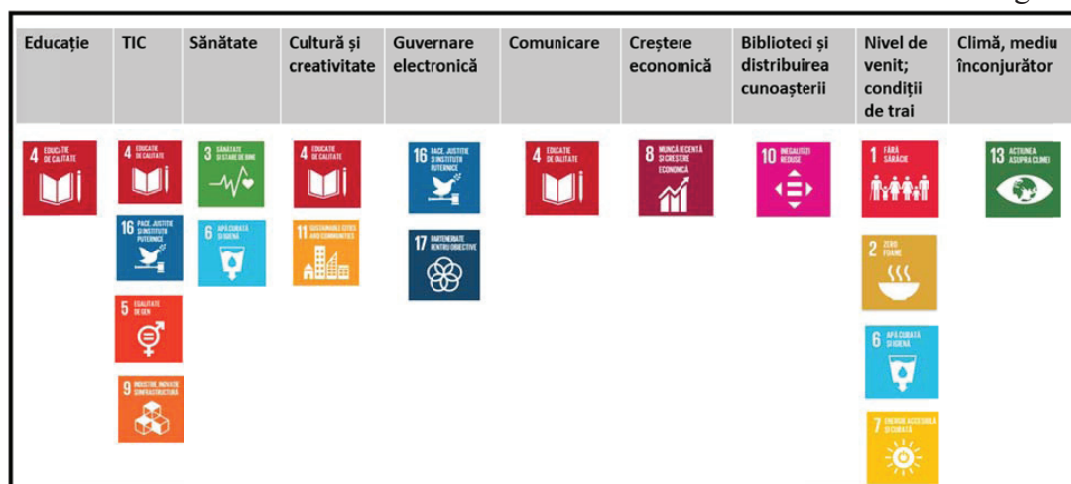
justiției sociale.

Varietatea ODD 2030 în bibliotecile din SNB este reflectată prin contribuția în anul 2018 a:

- 94,4 mii activități (culturale, educaționale, științifice)
- 5,1 mii servicii moderne de bibliotecă
- 90,6 mii ore de instruire non-formală a utilizatorilor (5).

În figura nr. 1 sunt reflectate în mare măsură domeniile privind serviciile de bibliotecă prin care sunt rediate Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030. Unele domenii acoperă mai multe obiective. De exemplu ODD 4 *Educație* atinge mai multe obiective durabile deoarece educația este o condiție de a combate sărăcia (ODD 1), o bună educație permite angajarea în câmpul muncii (ODD 8), prin educație sunt promovate drepturile omului și egalitatea de gen (ODD 5) etc.

Figura nr.1

Bibliotecile pot genera progresul în cadrul întregii Agende 2030 prin oferirea accesului la informații și cercetări în diverse domenii. Accesul la informație este semnificativ pentru biblioteci care permite schimbarea de jos în sus și cuprinde varietatea de domenii ale ODD 2030. Accesul la informație oferă utilizatorilor posibilitatea să ia decizii mai bune, să-și lărgescă oportunitățile de învățare și comunicare. Potrivit Manifestului Bibliotecilor pentru Europa (3), „bibliotecile se angajează pe deplin să realizeze Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale ONU și să promoveze accesul la informații în cadrul inițiativelor sale de aderare și dezvoltare”.

Axându-ne pe obiectivele strategice de dezvoltare durabilă în Republica Moldova în ceea ce privește nivelul de venituri și condițiile de trai (ODD 1 fără sărăcie), bibliotecă, prin serviciile ei, aduce plusvaloare și poate demonstra valoarea economică a unor servicii în beneficiul comunității.

TIC este un aspect important în realizarea și implementarea ODD 2030 deoarece competențele digitale dezvoltate oferă persoanelor noi oportunități de dezvoltare pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții. Potrivit documentului IFLA *Dezvoltare și acces la informații 2019 (1)*, TIC facilitează esențial dezvoltarea durabilă prin următoarele aspecte:

▪ internetul poate fi un catalizator important al dezvoltării pentru indivizi, comunități și țări

▪ asigură extinderea și creșterea accesului la informații, servicii și aplicații care pot adăuga valoare în viața oamenilor, îmbunătățindu-le productivitatea și permit acestora noi posibilități

▪ contribuie la realizarea tuturor ODD 2030

▪ accesul la internet oferă noi posibilități de acces la materiale și instrumente pentru învățare

▪ înlesnesc accesul la informație, joacă un rol important prin contribuirea la dezvoltarea antreprenorială, crearea locurilor de muncă, angajare, educație și formare, dezvoltarea economică, creativitate și inovare.

Un compartiment dedicat istoriilor de succes privind promovarea și implicarea în realizarea ODD 2030 este Harta Bibliotecilor Lumii (<https://librarymap.ifla.org/stories>). Pe acest portal, bibliotecile lumii, inclusiv și cea a Republicii Moldova, au oportunitatea de a promova istoriile de succes bazate pe ODD 2030, implementate în bibliotecile respective. Pentru a scrie o istorie de succes este recomandat Ghidul IFLA „Bibliotecile și implementarea Agendei ONU 2030”, disponibil pe: <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/bibliotecile-i-implementarea-agendei-onu-2030-ghid>, și diagrama în ajutorul prezentării istoriilor de succes privind ODD, disponibilă pe: <https://bibliotecipublicerm.wordpress.com/2019/03/15/diagrama-in-ajutor-prezentarii-istoriilor-de-succes-privind-odd/>.

Una din prioritățile naționale ale anului 2020 se bazează pe dezvoltarea serviciilor inovative de bibliotecă. Acestea sunt

esențiale pentru dezvoltarea comunităților susținând ODD 2030. În acest context, bibliotecile sunt orientate spre:

- sporirea imaginii bibliotecii prin implicarea bibliotecilor în promovarea Agendei ONU privind realizarea ODD 2030

- demonstrarea valorii bibliotecii prin oferirea serviciilor de calitate privind realizarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”

- dezvoltarea parteneriatelor în realizarea serviciilor bazate pe ODD 2030

- diversificarea serviciilor prin participarea la diverse proiecte locale, naționale, internaționale

- realizarea sondajelor de impact asupra comunității privind serviciile de bibliotecă

- diseminarea celor mai bune practici privind serviciile bazate pe ODD 2030

- creșterea vizibilității bibliotecii publice drept actor important în implementarea ODD-urilor (prezențe în strategii și programe naționale, comunitare; publicații în reviste și mass-media, comunicate etc.).

Programele de activitate ale bibliotecilor au scopul de a îmbunătăți accesul la informații pentru dezvoltarea durabilă, care sunt semnificative pentru fiecare individ, comunitate. În acest context, serviciile bibliotecare sunt fundamentate pe necesitățile utilizatorilor privind accesul la informații, dezvoltarea competențelor, implicarea în activități de voluntariat etc. Bibliotecile și ODD 2030 îmbunătățesc calitatea vieții cetățenilor, ceea ce contribuie la edificarea unei societăți pașnice, solidare și de înaltă coeziune, formată din oameni educați, cu gândire critică bazată pe argumente și care respectă cu strictețe drepturile omului.

Referințe bibliografice:

1. DEVELOPMENT and access to information 2019 [online]. [citată 25.10.2019]. Disponibil: <https://da2i.ifla.org/wp-content/uploads/da2i-2019-full-report.pdf>.
2. IFLA Strategy 2019-2024 [online]. [citată 25.10.2019]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/gb/strategic-plan/ifla-strategy-2019-2024-en.pdf>.
3. MANIFESTUL Bibliotecilor pentru Europa [online]. [citată 24.10.2019]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/MANIFESTUL-BIBLIOTECILOR-PENTRU-EUROPA.pdf>.
4. PINTILEI, Elena; OSOIANU, Vera. Anul bibliologic 2017: interferențe internaționale, naționale și locale [online]. [citată 25.10.2019]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/4-11_0.pdf.
5. RAPORT statistic centralizator privind activitatea sistemului național de biblioteci în anul 2018 [online]. [citată 25.10.2019]. Disponibil: <http://bnrm.md/index.php/statistica/statistica-de-biblioteca>.
6. STRATEGIA națională de dezvoltare „Moldova 2030” [online]. [citată 25.10.2019]. Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr40_12_0.pdf.